

JOSIP BAŽANT

Novi doprinosi za monografiju

GITARIST IVAN PADOVEC

(Varaždin, 1800. – 1873.)

Virtuoz, skladatelj, glazbeni pedagog i nakladnik

UVODNA NAPOMENA

Ovaj rad je djelomice izmijenjen i dopunjen referat "Ivan Padovec (1800.-1873.) - Životopis i djelovanje u svjetlu sudbine opusa" izložen na Međunarodnom muzikološkom skupu u Zagrebu i Varaždinu 28.-30. IX 2000., u sklopu proslave Padovčeve 200. obljetnice rođenja.

OKOLNOSTI

Kada je u pitanju svjetovno muziciranje, početkom devetnaestog stoljeća mijenja se način života hrvatskog plemstva (Erdody, Prandau, Drašković, Pejačević) po uzoru na austrijsko i francusko, a Varaždin i Zagreb nazivaju suvremenici "malim Bečom", i to ne bez razloga. U reprezentativnim palačama i dvorcima priređuju se svečana primanja s koncertima i plesom, ponekad uz nastupe stranih glazbenih umjetnika. Krajem dvadesetih godina započinju sa radom građanska muzička društva u Zagrebu, Varaždinu, te nekim drugim mjestima, a osnutak Musikvereina u Zagrebu usko je povezan s djelovanjem gitarista Ivana Padovca. Ilirski preporod zahvatio je i glazbu sa zadaćom buđenja i jačanja rodoljublja te svekolike kulturne afirmacije Hrvata¹.

U tom ozračju, prvi naš u "čitavom svijetu" poznat gitaristički virtuoz, skladatelj, glazbeni pedagog i nakladnik europskog ugleda - Varaždinac **Ivan** (Johann, Janos, Giovanni, Juan, Jean) **Padovec** (Padowetz, Padovetz Padovecz, Padavecz, Padovac, Padovets, Padoveč) zauzima posebno mjesto u hrvatskoj glazbenoj povijesti, ne samo kao jedini naš "ilirski" umjetnik proslavljen izvan domovine, već i kao začetnik i pobornik organizirane glazbene prakse u nas. Po mnogo čemu bio je prvi i/ili jedinstven odnosno nedostižan do danas, naročito kada

---

¹ Andreis, J., *Povijest hrvatske glazbe* (knjiga IV). Liber, Mladost, Zagreb, 1974, str. 169.

je riječ o njegovim koncertnim nastupima (poput jednog Jarnovića ili Krežme), izdavanju skladba, koje se i danas objavljuju diljem svijeta (Ohio - USA, Engleska, Njemačka, Mađarska, Poljska i dr.²), te čuvaju u brojnim glazbenim zbirka raznih institucija (knjižnice, arhivi, muzeji, akademije, privatne zbirke), navođenju u uglednim gitarskim i/ili gitarističkim leksikonima (Ph. J. Bone³, J. Zuth⁴, D. Prat⁵, J. Powrozniak⁶) i drugoj literaturi, objavljivanju škole za svoje glazbalo te životopisa i konačno, uvođenju novine za gitaru (alteracija bordunskih struna napravom na drugom vratu), a mnogi su ga narodi i svojatali (Česi, Talijani, Mađari).

U prvoj polovini devetnaestog stoljeća kada gitara u Europi doživljava svoju drugu renesansu (gitaristi M. Giuliani, L. Legnani, V. Matiegka, A. Diabelli, F. Spina, J. Vancura, F. Tuczek, S. Molitor, J. K. Mertz, N. Coste, G. Regondi i dr.), te u vrijeme uspona narodnog preporoda u Hrvatskoj, Padovec - na glazbenom planu po značaju iza V. Lisinskog, a uz bok F. W. Livadića - bio je jedini pravi umjetnik i majstor na gitari između brojnih amatera - ljubitelja gitare i gitarističke umjetnosti. Jer, "(...) valja znati da u ono doba pa sve do početka šestdesetih godina nije bilo građanske kuće u našoj otačbini u kojoj se ne bi našla kitara"⁷.

Da je u to vrijeme gitara doista bila omiljeno glazbalo u Hrvatskoj, pored Kuhačevog citata, svjedoči nam i činjenica da su gitaru dobro svirali i za nju ili uz pomoć nje skladali gitaristički amateri i to: franjevac o. Fortunat Pintarić, muzikolog Franjo Kuhač, župnik Lavoslav Vojska, slikar Vjekoslav Karas, pjesnik Stanko Vraz, književnik Pavao Štoos, časnik Josip Runjanin, svećenik Franjo Gašparić, flautist Franjo Čačković-Vrhovinski, orguljaši Vatroslav Kolander i Vjekoslav Fleischer-Mesarić, Vatroslav Vernak, Josip Zabolio i još mnogi drugi.

Danas je sačuvano nekoliko Pintarićevih skladba za gitaru, Pintarić je prepisao, a Vojska sačuvao dosta Padovčevih komada, dok je Kuhač skladao oko 140 gitarskih kompozicija, te godine 1853. u Pešti napisao *Uputu u kitaranje* i vrlo je važan za našu gitarističku tradiciju.⁸

Na domašaj te tradicije ukazuju i okolnosti da se gitara održala u zagrebačkom sjemeništu i za vrijeme apsolutizma u doba hrvatskog muka iza godine 1848,⁹ kao i obilje gitarske literature iz (pred)preporodnog doba sačuvane u arhivu glazbenog društva "Vijenac", Hrvatskog glazbenog zavoda i drugim izvorima u Zagrebu, te ostalim vrelima diljem Hrvatske (Varaždin, Osijek, Dubrovnik...)

ŽIVOT I RAD IVANA PADOVCA

Uvod

Izvori podataka iz kojih je crpljena građa za ovaj dio rada su novinski članci znatan broj kojih je objavljen još za Padovčevog života, te pisani radovi odnosno članci Padovčevih biografa-suvremenika i/ili poznanika, prijatelja i đaka poput Đ. Deželića koji je još godine 1861. pod pseudonimom S. Mirković napisao i u kalendaru

² v. prilog: Suvremena notna izdanja Padovčevih djela

³ Bone, Ph. J., *The Guitar and Madolin* (Second edition), Schott, London, 1954, p. 262.

⁴ Zuth, J., *Handbuch der Laute und Gitarre*, A. Goll, Wien, 1926-1928, S. 213.

⁵ Prat, D., *Diccionario biografico, bibliografico, historico, critici, de guitarras, guitarristas, guitarreros, danzas y cantos, terminologia*, Romero y Fernandez, Buenos Aires, 1934, p. 233

⁶ Powrozniak, J., *Gitarren-Lexikon*, Neue Musik, Berlin, 1979, S. 105.

⁷ Kuhač, F. Š., *Ilirski glazbenici*, Matica hrvatska, Zagreb, 1893, str. 94.

⁸ Stahuljak, M., *Iz kitaraškog svijeta, Sv. Cecilija*, 1928, XXII god., sv. I, str. 12., sv. II, str. 71.; Širola, B., *Pregled povijesti hrvatske muzike*, Rirop, Zagreb, 1922, str.257., Kuhač, F., op. cit.; Bažant, J., *Hrvatska gitaristika u XIX-om stoljeću*, referat na 2. Godišnjem sastanku HMD-a, Zagreb, 15-16. lipnja 2001.

⁹ Kučenjak, M., *Glazbeni život u zagrebačkom sjemeništu u godinama 1860.-68., Sv. Cecilija*, 1917, XI god., sv. III, str. 97.

Dragoljub za 1862. godinu objavio prvu Padovčevu biografiju,¹⁰ potom slijede F. Plohl-Herdvigov¹¹ (nekrolog), F. Š. Kuhač,¹² M. Grlović,¹³ L. Vojska, A. Stohr, a kasnije E. Laszowski,¹⁴ M. Stahuljak,¹⁵ E. Krajanski,¹⁶ K. Filić¹⁷ te V. Himelrajh,¹⁸ M. Orlić (v. dalje dio III i IV ovog rada, te Prilog V, 2.), S. Vukasović (diplomski rad na MAZ-u, strojopis) i Lj. Perči,¹⁹ uz provjeru na vrelima glazbenopovijesnih dokaza, gdje je to i koliko god bilo moguće.

Riječ je o uglavnom preciznim i točnim podacima koje su kasnije od Deželića i Kuhača preuzimali i koristili mnogi autori, jer se o Padovcu pisalo puno i učestalo, ponajviše prigodno, a samo su rijetki napisi donijeli nove izvorne i relevantne podatke.

Unatoč tome, ipak se potkralo nekoliko netočnih podataka i navoda koji su tek u novije vrijeme dostatno istraženi, rasvijetljeni i ispravljeni. Spomenimo zasad samo da je prvi takav podatak ispravio K. Filić, a odnosi se na točnu godinu prvog upisa u prvi razred varaždinske gimnazije u školskoj godini 1809./1810., a ne 1811. godine, jer je Padovec zbog povrede oka ponavljao taj razred.²⁰ Zatim, nedavno su, zahvaljujući rezultatima istraživanja Lj. Perči, ispravljeni i dopunjeni podatci o Padovčevom ocu Ivanu Krstitelju (a ne Ivanu Ignacu²¹), ujaku koji je umro 1806.godine (pa prema tome Padovec nije mogao biti kod njega u Beču 1818., već vjerojatno kod daljnjih rođaka), te ostalom rodoslovlju (uz braću blizance) i rodnoj kući Ivana Padovca (jer se u onu u Kovačkoj ulici obitelj Padovec preselila 1803.godine).²²

O drugim pogreškama u smislu datacije, numeracije (postojanje tzv. "dvostrukih opusa"), identifikacije i atribucije pojedinih skladba te kontroverzija, kurioziteta i zabluda koje su igrom sudbine pratile Padovčev skladateljski, izdavački i koncertni opus, bit će govora kasnije u nastavku ovog rada, posebice o njegovoj ostavštini.

Analizirajući pažljivo Padovčev životopis uočava se više razdoblja koja uz promjene njegova boravišta imaju i svoje posebne značajke. Početno razdoblje u Varaždinu (1800.-1819.) obuhvaća njegovo djetinjstvo, školovanje te stjecanja temeljnih glazbenih spoznaja. Za Padovca je presudan njegov boravak u Zagrebu (1819.-1829.) kada se posvećuje glazbi –prvenstveno gitari. Slijedi Padovčevo zlatno doba u Beču (1829.-1837.), te povratak u domovinu na vrhuncu slave (1837.-1848.) i konačno vrijeme provedeno u Varaždinu od sljepoće do smrti (1848.-1873.).

---

¹⁰Mirković, S.[Deželić, Đ.], Ivan Padovec, skladatelj, "*Dragoljub*" *Hrvatski kolendar za godinu 1862.*, D. Albrecht, Zagreb, [1861], str. 106.

¹¹Plohl-Herdvigov, F., Glasbotvorac Ivan Padovec, *Vienac*, 1874, God. VI.,br. 25, str. 397.

¹²Kuhač, F., op. cit

¹³Grlović, M., Ivan Padovec. O stogodišnjici njegova rođendana, *Vienac*, 1900, Tečaj XXXII., br. 28, str. 435., br. 29, str.450.

¹⁴Laszowski, E., Prilog k historiji glazbenog rada Ivana Ev. Padovca, *Sv. Cecilija*, 1927, god. XIII, sv. 5, str. 127.

¹⁵Stahuljak, M., op. cit.

¹⁶Krajanski, E., Sjetimo se Padovca, *Sv. Cecilija*, 1940, god. XXXIV., sv. 3, str. 50.

¹⁷Filić, K., Ivan Padovec, *Glazbeni život Varaždina*, Muzička škola, Varaždin, 1972, str. 357.

¹⁸Himelrajh, V., *Uvod, Ivan Padovec (1800-1873), Kompozicije za gitaru*, vlastita naklada, Osijek, 1974, str. 1.

¹⁹Perči, Lj., *Prilog poznavanju života Ivana Padovca*, vlastita naknada, Varaždin 2000

²⁰Filić, K., op. cit. str. 358.

²¹Krajanski, E., op. cit. str. 50.

²²Perči, Lj., Prilog poznavanju obitelji glazbenika Ivana Padovca u svjetlu arhivskog fonda Poglavarstva grada Varaždina, referat na Međunarodnom muzikološkom skupu u sklopu proslave 200. obljetnice rođenja Ivana Padovca (1800-1873), Zagreb-Varaždin, 28-30 IX 2000.

1. Djetinjstvo i školovanje u Varaždinu(1800-1819)

Naš Ivan Eugen (Evangelist) Padovec rođen je u Varaždinu 17. srpnja 1800. godine u skromnoj građanskoj obitelji češkog podrijetla²³ od oca Ivana - sedlara rođenog 1773. godine i majke Josipe, rođene 1775. godine u mesarskoj obitelji Moor (vjenčali su se 15.2.1800.),²⁴ gdje je proveo djetinjstvo i mladost, uz mlađe sestre i braću. Od malena bio je slab, krhka zdravlja i kratkovidan, u desetoj godini života neki mu je vršnjak u igri kamenom izbio lijevo oko, uslijed čega nakon završene pučke škole i gimnazije 1815/16 (tu je upoznao F. Pintarića, s kojim se kasnije susretao i u Zagrebu) nije bio primljen u sjemenište, već je 1817. godine otpočeo učiti violinu kao preduvjet za upis na preparandiju u Zagrebu, a te iste godine ostaje i bez majke. Došavši 1818. godine kod rođaka u Beč, slušao je na jednom koncertu velikog talijanskog gitarista Maura Giulianija (1781.-1829.) i toliko je bio oduševljen gitarom da se odmah odlučio posvetiti tom glazbalu, u čemu ga je taj rođak podržao kupivši mu gitaru, niz skladba i Bartolazzijevu školu, nakon čega je, vrativši se u Varaždin, brzo i dobro ovladao gitarom.

2. Boravak u Zagrebu (1819-1829)

Već slijedeće 1819. godine upisao se u učiteljsku školu u Zagrebu, koju, po nagovoru uglednog varaždinskog glazbenika L. Ebnera, uskoro napušta i posvećuje se isključivo glazbi. Uzdržavao se podučavajući djecu u sviranju na violini i gitari i pjevanju, te istodobno učio kompoziciju, harmoniju i glasovir kod J. K. Wiesnera pl. Morgensterna, središnje ličnosti ondašnjeg zagrebačkog glazbenog života. Nakon te poduke toliko se usavršio da je do 1823/24 godine skladao teže i veće komade za gitaru, a bečki nakladnik Cappi objavio mu je *Variationen uber ein beliebtes Thema*,²⁵ dakle op.1 (nije poznato na koji su način kontaktirali), dok je 1826. napisao *Varijacije* za gitaru u D-duru.²⁶ Počeo je javno nastupati osnovavši Zagrebački sekstet - sastav gudača i gitarista amatera, koji su se okupljali u kući trgovca Đure Popovića. Uz njihovu pomoć i okupljanje drugih glazbenika 1826/27 godine osnovan je *Musikverein* - udruga iz koje je 1829.godine nastala i glazbena škola (kasnije Hrvatski glazbeni zavod i Muzička akademija u Zagrebu). Međutim, iako je Padovec od prvih dana bio na popisu *plaćenih* orkestralnih glazbenika (prema podacima iz prve računske knjige), te svirao violinu u orkestru, pa čak i pjevao tenor u zboru društva, odlučio je nastupati na koncertima u zemlji i inozemstvu.²⁷

Prva koncertna turneja 1827. godine i nastupi do 1829.

Godine 1827. poduzeo je Padovec uspješnu koncertnu turneju nastupivši u Rijeci, Trstu (ili možda na Trsatu ?), Zadru, Zagrebu i Varaždinu, kao i u nekim drugim našim gradovima, postigavši svugdje zapažen uspjeh, ali nam nisu poznate recenzije tih nastupa, a sudjelovao je i u nekim društvenim koncertima .

Upitan je eventualni Padovčev nastup na prvom koncertu Musikvereina u dvorani Kraljevske akademije na Katarinskom trgu u Zagrebu, 18. travnja 1827.

²³ Padovčev djed, također Ivan-voskar, doselio je iz Praga u Varaždin, navodi Album civium

²⁴ Podatci matica župe Sv. Nikole u Varaždinu

²⁵ v. pod **III, a** ovog rada

²⁶ Datacija na prijepisu u arhivu Vijenac, signat 1626 (prije: M-336)

²⁷ Goglia, A., *Hrvatski glazbeni zavod 1827-1927* (pretisak iz Sv. Cecilije), Nadbiskupska tiskara, Zagreb, 1927, str. 2.; Šaban, L., *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*, HGZ, Zagreb, 1982, str. 48.

godine,²⁸ ali je zato njegov prvi poznati (zabilježen na plakatu dobrotvornog koncerta u korist knjižnice Kr. akademije) javni nastup uslijedio na istome mjestu 1. travnja 1828. kada je izveo Giulianijeve *Koncertne varijacije* za gitaru uz pratnju orkestra, a u zadnjoj točki pjevao dionicu tenora u Rossinijevom kvartetu iz opere *Richardo i Zoraide*!²⁹ 12. siječnja 1829. godine, na akademiji opet u istoj organizaciji, izveo je vlastite *Varijacije za gitaru i orkestar* (točka 6. Programa),³⁰ a 16. lipnja iste godine napisao je Padovec *Uvod i varijacije za gitaru iz Rossinijeve Opere "Korradin" uz pratnju kvarteta*, Op.5.³¹ Kuriozitet predstavlja činjenica da koncert društva najavljen za dan 13. srpnja 1829. nije održan zbog zabrane, jer nisu ishodili dozvolu vlasti, a Padovec je čak bio pritvoren toga dana.³²

Padovčevom zaslugom varaždinska glazbena škola uvrstila je 1829. godine gitaru u svoj nastavni program.³³

3. Zlatne godine u Beču i daljnje koncertne turneje (1829-1837)

Godine 1829. nastupio je Padovec u Beču pred carskim dvorom i odabranom publikom u Wiedenskom kazalištu (Theater an der Wien) izvodeći djela M. Giulianija, L. Legnanija, te svoje skladbe, doživjevši velik uspjeh i priznanje, a nedavno je V. Katalinić³⁴ pronašla konkretne tragove njegova nastupa na istom mjestu 3. studenog 1831. (u pauzi neke predstave izveo je i svoje *Varijacije op. 4*), te u mjesecu travnju slijedeće godine (dobrotvorna akademija u korist Zavoda za slijepe).³⁵ Dokazavši se potpuno kao skladatelj, virtuoz i pedagog, ostao je u Beču sve do 1837. godine. Postavši poštovan u glazbenim krugovima, stekao je širok krug prijatelja i poznanika, a ugledni nakladnici su mu redom otkupljivali i objavljivali djela. Odatle je svake godine poduzimao daljnje koncertne turneje proputovavši tako Austriju, Njemačku, Češku, Mađarsku, Englesku i Poljsku sve do Rusije od koje je nažalost morao odustati na vrhuncu svoje karijere zbog naglog pogoršanja vida i prijeteće sljepoće na preostalo desno oko, vrativši se u rodni Varaždin. Na tim svojim putovanjima iz Beča, Padovec obilazi Prag gdje je, kako navodi J. Ph. Bone,³⁶ i živio neko vrijeme, Peštu, Brno, Graz, Požun (Pressbourg ili Bratislava) i druge gradove monarhije, a 1830. nastupio je i u Zagrebu (4. travnja solo u Kazalištu izvodeći Giulianijev Koncert za gitaru, Varijacije op. 5 Loma i vjerojatno svoj Potpourri,³⁷ te 22. studenog na Sv. Ceciliju sa *Musikvereinom* u Crkvi Sv. Katarine – kao *izvršujući* član, prema najstarijem tiskanom popisu članova društva,³⁸ dok njegov koncert najavljen u tisku za dan 17. prosinca izgleda nije održan?³⁹). Godinu 1836. proveo je cijelu na putu koncertirajući u Bavarskoj i Porajnju, Frankfurtu na Majni, Hannoveru, Dresdenu, Leipzigu, Hamburgu i Londonu gdje se, zaključuje F. Kuhač, zadržao duže vrijeme, na povratku u saskim gradovima, a 1837. godine po poljskim gradovima. 1837/38 nalazimo ga na popisu *počasnih* članova *Musikvereina*, kao glazbenog umjetnika u Beču.

²⁸ N. N., Agram, *Luna Agramer Zeitschrift*, 1827, Vol. 2, Nr. 33, S. 130.

²⁹ N.N., Musik, *Luna Agramer Zeitschrift*, 1828, Vol. 3, Nr. 29, S. 116.;

Šaban,L.,op.cit.str.57

³⁰ N. N., Agram, *Luna Agramer Zeitschrift*, 1829, Vol. 4, Nr. 5, S. 17.

³¹ rukopis u AV, signat. 1652 (M-350)

³² N. N., Musikalische Akademie, *Agramer politische Zeitung*, 1829, Vol. IV, No. 54, S. 218., No. 55, S. 222.; Širola, B., op. cit. str. 152.

³³ Filić, K., op. cit., str. 137.

³⁴ Katalinić V., Ivan Padovec i njegova djelatnost u Beču, ref. na cit. muzikološkom skupu

³⁵ ibidem

³⁶ Bone, Ph. J., op. cit.

³⁷ N. N., Concert des Hrn. Padovecz, *Agramer politische Zeitung*, 1830, Vol. 5, Nr.30,S.120

³⁸ N. N., Agramer Musik=Verein, *Agramer politische Zeitung*, 1830, Vol. 5, Nr. 97, S. 388.

³⁹ N. N., Concert=Anzeige, *Agramer politische Zeitung*, 1830, Vol. 5 Nr. 100, S. 400.

Padovčevi nakladnici

Iako, izuzev Beča, zasad još nema pisanih tragova niti jednom od svih tih Padovčevih nastupa, u većini tih mjesta poznati nakladnici kao što su bili A. Diabelli (op. 1-5, 7-10, 12-14, 16-18, 20-26, 43, 49 te , kako navode J. P. Bone i J. Zuth, op.62, premda nismo susreli takvo izdanje tog nakladnika), Werner & Comp. (op. 49, 59-62, te *Guitar-Schule...*), Cappi (op. 1, ali bez oznake broja opusa), A. Pennauer (op.18 – po oglasu u WZ Nr.56 od 8.3.1834. ? - i op.19), T. Haslinger (op. 6, zbirka *Lieblings-Walzer von Johann Strauss Vater, No. 1-9, Pl. Nr. 5661-5669*), A.O. Witzendorf (op. 69, 70, te *Guitare-Schule...*), P. Meccheti (*Adagio za tri gudača i gitaru u F-duru*, sa nakladničkim brojem 1503, danas zagubljeno) i F.Gloggl (op. 61, 62, te *Guitar-Schule...*) u Beču, C. Miller (ili Muller) u Pešti, M. Berra (op. 51-53, te *Guitar-Schule...*) u Pragu, F. Hofmeister u Leipzigu, L. Greiner u Grazu, Fr. Ph. Dunst u Frankfurtu (op. 40, 41, te 46 Nr. 1, 2 i 3) i dosad nepoznati izdavač u Londonu (*Fantazija za gitaru*, po Kuhačevom svjedočenju?), te nakladnik Sonate u C-duru za violinu, violu i gitaru (nakladni broj 100, prema Kuhaču, danas nemamo),⁴⁰ a od domaćih L. Hartman (op. 71-73), S. Galac (op.74, 75) i E. Hiršfeld (op. 43, 49, 50) u Zagrebu, te J. Placer (op. 50) i Udova J. Zuberu (op. 69, 70) u Varaždinu, izdaju mu otkupljene skladbe, i na taj način zapravo posredno svjedoče kao posljedica njegovih prethodnih koncertnih uspjeha, ali mu nisu uvijek poslali dužne primjerke otisaka.

S obzirom da je Padovec podjednak značaj pridavao tiskanju svojih djela uz nastupe (obje je aktivnosti i oglašavao u tisku), donosimo podatke koje smo otkrili o dosad u nas nepoznatim i/ili nenavodjenim Padovčevim nakladnicima, tiskarima odnosno trgovcima muzikalijama – ondašnjim, kasnijim i današnjim, domaćim i stranim. Od domaćih to su D. Albrecht (*Moja lađa*, 1861. u prilogu hrvatskog kalendara Dragoljub za godinu 1862.) i F. Župan (op. 50) u Zagrebu, te kasnije St. Kugli, a od stranih⁴¹ –Slovensko društvo (*Slovenska gerlica*, 1848., prvi svezak sadržavao je i Padovčeve pjesme *Moje jutro i Moje drago* iz op. 43, kao i *Gerlica*, 1864.) i Glasbena matica (1878. i 1906.) u Ljubljani, J. Hoffmann (op. 51-53) i Hoffmannova Vdova, te kasnije J. Schalek u Pragu, S. Richault (op. 4, 9, 13, 16-18, a Ph. J. Bone navodi i op. 21 ?) i Costallat et Cie (op. 17) u Parizu, H. Schlesinger (op. 6) i R. Lienau (op. 6) u Berlinu, T. Weigl (*7. Monferine*, Nr. 2990 ?) u Beču , Vizzari (op. 6, no. 4) u Milanu, dok su suvremeni nakladnici:⁴² Orphee (op. 62), Tecla (op. 18), Vogts und Fritz (op. 25), a u svojim zbirkama nota odnosno kompilacijama za gitaru, te u časopisima, pojedini priređivači kao F. Brodszky (*Mađar* - op. 6, no. 3), J. Powroznik (*Poloneza*) , V. Andree i P. Danner, objavili su kod raznih izdavača ili u vlastitoj nakladi poneke Padovčeve kompozicije za gitaru. Dakle, glede nakladništva, nije upitna Padovčeva recepcija u kontinuitetu do danas, uključujući naše najnovije izdavače Music Play i Hrvatsko muzikološko društvo.

Spomenutim nastupima te tiskanjem skladba – ponekih čak u ponovljenim odnosno dvostrukim izdanjima (prvo varijacije i fantazije na tada popularne operne

---

⁴⁰ Whistling, C. F., *Handbuch der musikalischen Literatur oder allgemeines systematisch geordnetes Verzeichniss gedruckter Musikalien*, Leipzig, 1828, S. 411., F. Hofmeister, 1844, S. 126, 137/8.; Weinmann, A., *Beitrage zur Geschichte des Alt-Wiener Musikverlages*, Wien, Musikverlag Ludwig Krenn, 1950-1985, Reihe 2, Folge 10 (Mechetti), 11 (Cappi bis A. O. Witzendorf), 20 (A. Pennauer), 24 (A. Diabelli & Co.); Mechetti, P., *Verlags-Katalog*, Wien, 1846; Gloggl, F., *Verlags-Katalog, Kunst- und Musikalien-Handlung*, Wien, 1859, S. 7. ;etc.

⁴¹ Cvetko, D., *Razvoj muzičke umjetnosti u Sloveniji*, Školska knjiga, Zagreb, 1962, str. 402, 405.; Bone, Ph. J., op. cit; Pratt, D., op. cit; Pazdirek, F., *Universal-Handbuch der Musikliteratur aller (Zeiten und) Valker*, Pazdirek & Co., Wien, 1904-1910, Leipzig, 1928, Vol.XXI, S.24.;Hopkinson, C., *A Dictionary of Parisian Music Publishers 1700-1950*, London, 1954, p. 1o4 .

⁴² v. prilog. Suvremena notna izdanja Padovčevih djela

arije i teme, i to ponajviše kod Diabellija u razdoblju 1832/34 godine - sudeći barem prema najavama odnosno oglasima pojedinih djela u WZ,⁴³ a onda oko 1840. i u Parizu kod Richaulta, te nekih drugih nakladnika), postao je Padovec u zemlji i svijetu međunarodno priznat i slavan te nagrađen, o čemu su pisali pojedini listovi u nas i Austriji. Bilo je to zlatno razdoblje u Padovčevom životu.

Posvećene osobe

Padovčeve tiskane skladbe posvećene su pretežito njegovim pokroviteljima i/ili đacima. Prelazi okvire ovog rada sve ih nabrajati, ali istražiti njihove uzajamne odnose svakako bi doprinjelo utvrđivanju nekih činjenica i okolnosti iz života te djelovanja Ivana Padovca, uz uvid u njegov društveni položaj.

Navedimo stoga samo to da je Padovec svoj opus 41. posvetio J. N. Bobrowiczu (1805-1881), poljskom gitaristu kojeg je vjerojatno susreo u Beču, a, s druge strane, ovaj je njemu posvetio svoj opus 24.⁴⁴ U svom *Rječniku gitarista...*, D. Pratt iznio je tezu kako se pod Padovčevom posvetom glazbeniku Josephu Benediktu u opusu 18. , možda krije poznati graditelj gitara u Cadizu po imenu Jose Benedict. Slavnom violinistu Ignazu Kalliwoda posvećen je op. 5...

Padovec i Hrvatski narodni preporod

Istodobno, iako je živio u Beču, Padovec se oduševio za ilirski preporod, a s dr. Ljudevitom Gajem upoznao se već u Varaždinu odnosno Zagrebu, te ponovno susreo u Beču i Požunu, posvetivši mu zbirku *Narodne horvatzke poputnice* op.12, koje je o svom trošku izdao A. Diabelli u Beču (oko 1833. god.), s čisto hrvatskim naslovom. Ovaj detalj pokazuje, s jedne strane, koliki je ugled uživao Padovec, te, s druge strane, koliki je zapravo bio rodoljub kad se u stranom svijetu uvijek isticao Hrvatom. Godine 1836. u Beču uglazbio je Padovec tri pjesme od Lj. F. Vukotinovića, (*Na cernooku, Moje jutro i Moje drago* op. 43 otisnut 1837/38 – sudeći po Padovčevom pismu Vukotinoviću⁴⁵), a kasnije i tekstove drugih ilirskih pjesnika poput I. Trnskog, S. Vraza, P. Preradovića i I. Kukuljevića - Sakcinskog, koje su s oduševljenjem bile prihvaćene i izvođene (*Poziv* op.50 i dr.).

Premda nije pisao budnice niti davorije, među gitarskim skladbama tog našeg *Ilira iz Horvatske* pronalazimo i *Varijacije* na napjev Gaj-Vukotinovićeve *Nek se hrusti šaka mala*, *Varijacije* na Rusanovu popijevku *Nosim zdravu mišicu*, *Poputnicu ilirsku "Ja se šećem gore doli"*, *Žensku davoriju* po hrvatskoj popijevci *Slavske kćeri crnooke*, te *Marš* po pučkoj popijevci *Liepa Maca* (ima naznaka da se kod ove potonje dvije pjesme radi o samo jednoj).

4. Povratak u domovinu (1837-1848)

Vrativši se iz Beča u Varaždin krajem ljeta 1837., Padovec je, nakon što mu se vid oporavio priredio nekoliko koncerata u rodnom gradu i Zagrebu, te u nekim drugim mjestima, a ovo razdoblje detaljnije je zabilježeno u našem tisku (*Danica ilirska, (Ilirske) narodne novine (horvatsko-slavonsko-dalmatinske), Croatia, Agramer politische Zeitung, Lune* i dr.). Tako je već 4. siječnja 1838. nastupio u Varaždinu s glumcem D. Osinskim u Kazalištu izvevši, prigodom prolaska Đure Haulika u Zagreb

---

⁴³ Po nama i nekoliko godina ranije – naime, vidjeli smo već da je Padovec svoj op. 4. izveo na cit. koncertu u Beču još godine 1831.

⁴⁴ Prva velika poloneza u A-duru

⁴⁵ Laszowski, E., op. cit.

na ustoličenje u biskupa, *Tri pesmice u jednoj* i *Moje jutro*,⁴⁶ a 6. svibnja iste godine nastupio je i svirajući sa gitaristicom Juliom Gasnerovom svoj *Veliki Divertissement*-concertant za dvije gitare, te pjevajući *Duett* za tenor i bariton iz opere: "*Belizzario*" od Donizettija sa pl. Eduardom Keresturijem od Sinerseka.⁴⁷ Tijekom 1839. godine dvaput je nastupio u Zagrebačkom kazalištu s baritonom Bielčickim (Varijacije na *Nek se hrusti šaka mala*, te *Moje jutro* i *Poziv*),⁴⁸ a nastupio je i na Božićnom koncertu 22. prosinca te godine sa pjevačicom Frisch i drugim glazbenicima (*Poziv*, Varijacije na "*Nek se hrust*"), uz takav uspjeh da je čak triput ponovo pozivan pred publiku.⁴⁹ Na idućem nastupu u Varaždinu dana 2. prosinca 1840. godine, Padovec se predstavio vlastitim *Varijacijama* za gitaru.⁵⁰ Uslijedio je višekratno u tisku najavljivan *koncert spirituel* sa violinistom F. Pokornim, održan u Zagrebu dana 11. travnja 1841. godine u Streljani, na kojem je Padovec izveo tri vlastite kompozicije (*Koncert* za gitaru, te *Uvod i varijacije* za gitaru – iz *Norme*, obje uz pratnju instrumentalnog kvarteta i *Fantaziju* za solo gitaru),⁵¹ a u *Ilirskim narodnim novinama* od 17. travnja te godine, oglasio je izdavanje popijevke *Poziv*, op. 50, ranije izvedene na cit. koncertu u Zagrebu.

Padovčeve gitare

Dana 27. ožujka 1842. godine na svom zagrebačkom koncertu u Streljani,⁵² nastupio je Padovec dvjema skladbama - po prvi put na gitari sa deset žica koju je sam zamislio, a po njegovim uputama i nacrtu izradio čuveni bečki graditelj gitara Staufer. Novina je bila drugi vrat bez prečki koji je nosio četiri dodatne bordunske (bas) žice (A-H-C-D) koje su se pedalom smještenim na posebnom čivijištu mogle povisiti ili sniziti za pola tona svaka, tijekom sviranja. Poslje Padovčeve smrti slavna gitara bila je u posjedu L. Vojske, da bi je, Kuhačevim posredovanjem, njegovi nasljednici poklonili godine 1903. Hrvatskome glazbenom zavodu u Zagrebu, a od 1933. godine čuva se u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu (HGZ, 56 - pohrana u MUO). Zbunjuje pri tom činjenica da je Stauferov đak F. Schenk naveden kao graditelj tog glazbala (ili je Padovec imao nekoliko takvih gitara ili je Staufer iz određenih razloga taj rad prepustio Schenku, a možda to i nije Padovčeva gitara?)

No u svakom slučaju, Padovec je pridavao pozornost zvučnosti svog instrumenta, pa je tako nastupao na šesterožičanoj (uobičajenoj) gitari, kao i na terc-gitari (dueti, koncertantne skladbe), uz deseterostrunu gitaru (popijevke *Ein traum* i *Die Edensblume*, te *Variationen uber den beliebten Schubert'schen Trauerwalzer*). Jedna takva njegova šesterostruna gitara (graditelj B. Enzensperger) nalazi se danas u Gradskom muzeju Varaždin (GMV, KPO, inv.br.4183), darovana 1927. godine, o čemu će još biti riječi.

⁴⁶ N. N., Dopis iz Varaždina od 5. Sečnja, *Ilirske narodne novine*, 1838, Tečaj IV., br.3, str.1.

⁴⁷ Miklaušić-Ćeran, S., Ivan Padovec u svjetlu kritike u 19. i 20. stoljeću. Prilog primalaštvu gitarističke glazbe u Zagrebu (Hrvatskoj), referat na cit. muzikološkom skupu

⁴⁸ [Demeter, D.], Teatralne vesti, *Danica ilirska*, 1840, Tečaj VI, br. 3, str. 11.

⁴⁹ N. N., Das Concert des Herrn Padovetz, *Agramer politische Zeitung*, 1839, Vol. 14, Nr. 104, S. 430., Concert=Anzeige, Nr.102, S. 422.

⁵⁰ Krajanski, E., O stogodišnjici osnutka varaždinskog Musikvereina, *Sv. Cecilija*, 1927, god. XXI., sv. 5, str. 220.

⁵¹ N. N., Oglas koncerta, *Ilirske narodne novine*, 1841, Tečaj VII., br. 28, str. 112., br. 29, str. 116., Horvatska i Slavonija, br. 30, str. 117.; N. N., Musikalisches, *Croatia*, 1841, Vol. 3, Nr. 31, S. 124.

⁵² [Demeter, D.], Muzikalne zabave u Zagrebu, *Danica ilirska*, 1842, Teč. VIII, br. 14, str.55.

Škola za gitaru

Iste te 1842. godine javio se Padovec na natječaj u Leipzigu, koji je po svoj prilici raspisao ruski gitarist N.P. Makarov (1810-1890) iako se to izrijekom ne spominje u njegovim memoarima, i osvojio prvu nagradu od 40 dukata i osobito priznanje za svoju *Teorijsko-praktičnu školu za gitaru - Od osnovne nastave do sviranja gitare s deset žica* koju je izdao (bečki ?) nakladnik Werner & Comp., ali bez navođenja godine i mjesta izdanja, tako da su danas upitni podatci koje su iznijeli Padovčevi prvi biografi (Beč, 1842.god.), niti ima konkretnih dokaza o cit. natječaju. Naime, tragom dostupne literature koja se bavi istraživanjem povijesti glazbenih nakladnika, kataloga te njihove pravne sukcesije (A. Weinmann, R. Eitner, D. W. Krummel, O. E. Deutsch i dr.), proizlazi da se bečki nakladnik A. O. Witzendorf, jedan od izdavača naveden na naslovnici cit. *Škole*, osamostalio tek 20. travnja. 1844. godine;⁵³ da se tvrtka Werner & Comp. u Beču nigdje ne spominje kao izdavač niti trgovac muzikalijama,⁵⁴ na što je već upozorila i Lj. Perči;⁵⁵ zatim da je lajpciški nakladnik F. Hofmeister, također naznačen na cit.naslovnici, inicirao osnivanje udruge nekih glazbenih nakladnika sa sjedištem u Leipzigu prvenstveno zaštite radi od zlouporaba pretiscima,⁵⁶ a osim toga, A. Stempnik u bibliografiji svog rada o J. K. Mertz, navodi podatak da je upravo u Leipzigu i to 1845. godine objavljena Padovčeva *Škola*,⁵⁷ pri čemu je znakovito da nisu zabilježeni Padovčevi nastupi u vremenu od 1842. do 1845. godine, te da je vjerojatno tada neko vrijeme ponovo bio u Beču (liječenje vida), dok A. Schumann, u uvodu suvremenog izdanja Padovčevog op. 25 koji je priredio 1997. godine, daje podatak kako je predmetna *Škola* izašla 1848. godine u Njemačkoj, ali ne navodeći mjesta ni izdavača.⁵⁸

Ta škola na 31 tiskanoj stranici sastoji se od tri dijela (I – teorijski, II tehnika sviranja na šesterožičanoj gitari uz komade za vježbu i III - uputa za sviranje gitare s deset žica), dok su u prilogu *Varijacije na Schubertov omiljeni Trauerwalzer*, a nalazi se danas u Hrvatskome glazbenom zavodu u Zagrebu (signat. 162), ali nije potpuna, jer joj je oštećena zadnja stranica, dok je varaždinski primjerak darovan 1927. godine, nažalost, netragom nestao, tako da je ovo jedini nama poznat primjerak u Hrvatskoj. Međutim, nedavno smo pronašli dva kompletna primjerka, jedan u Pragu (izdanje M. Berra), a drugi u Oslu (oba u tamošnjim nacionalnim knjižnicama), te otkrili i izdanje bečkog nakladnika F. Gloggla prema njegovom katalogu iz 1859. godine. I za kraj dodajmo podatak koji navodi M. Stahuljak, da je na mađarskoj tisućugodišnjoj izložbi godine 1896 u Budimpešti, F. Kuhač izložio – kao Vojskin posjed - Padovčevu *Školu* i gitaru.

Daljnji koncertni nastupi

Nakon trogodišnje stanke, u mjesecu travnju 1845. godine oživljava opet Padovčeva koncertna djelatnost dvama nastupima u Zagrebu sa violončelistom I. N. Kockom - na prvom (16. Travnja ?) u Streljani izveo je dvije vlastite skladbe, dok je jedna

⁵³ Weinmann, A., op. cit. Reihe 2, Folge 11, S. XIII, 155.

⁵⁴ Eitner, R., *Buch- und Musikalien-Handler, Buch- und Musikaliendrucker*, Breitkopf & Haertel, Leipzig, 1904, S. 238, 243.

⁵⁵ Perči, Lj., op. cit., str. 10.

⁵⁶ Krummel, D. A., *Printing and publishing of music*, *GroveD*, edited by S. Sadie, Macmillan, London, 1980, Vol. 15, p. 265.; Plesske, H-M., Hofmeister, F., *GroveD*, Vol. 8, p. 636.

⁵⁷ Stempnik, A., *Caspar Joseph Mertz – Leben und Werk des letzten Gitarristen im osterreichischen Bidremeier*, P. Lang, Frankfurt am Main, 1990, S. CCCLXV.

⁵⁸ v. prilog: Suvremena notna izdanja Padovčevih djela

njegova hrvatska popijevka otpjevana uz glasovirsku pratnju, a na drugom 30. travnja u Kazalištu odsvirao je svoje *Varijacije* za gitaru.⁵⁹

Potkraj iduće 1846. godine, priredio je Padovec malu koncertnu turneju nastupivši 11. listopada u Krapini u dvorani kod Danice (izveo je svoj *Veliki koncert* za gitaru, *Varijacije* iz *Norme*, te Fantaziju na *Nosim zdravu mišicu*, a otpjevane su i njegove dvije pjesme – *Požuda* odnosno prijevod *Die Sehnsucht*, te napjev iz opere *Car i tesar* G. A. Lortzinga),⁶⁰ 30. studenog u Zagrebu u Streljani (*Varijacije* na *Nosim zdravu mišicu* i *Varijacije* napjeva iz opere *Norma*, te pjesma cara Petra iz Lortzingove opere *Car i drvodjelja* koju je otpjevao A. Štriga - vjerojatno Padovčeva gitarska obradba),⁶¹ te početkom prosinca u Sisku,⁶² po svoj prilici sa sličnim programom.

F. Kuhač navodi da je Padovec 1846. godine skladao *Koncertni komad* za gitaru u A-duru (s kojim se kasnije natjecao, o čemu više u nastavku), obradio i *Haimonskinder-Quadrille*, op. 165 J. Straussa oca (prijepis se pronašao u Trezoru NSK u Zagrebu pod signaturom R 7466, uz kopiju prijepisa iz GMV kojom raspolažemo), te poslije i *Tri koračnice* (Hunyadi, Klapka i čuveni Radetzky-Marsch iz godine 1848.), koje su zagubljene. Zanimljivo je da je T. Haslinger, uz A. Diabellija jedan od najpoznatijih tadašnjih bečkih nakladnika, godine 1845. objavio gitarsku obradbu cit. *Quadrille* (Pl. Nr. 9734, po oglasu iz WZ od 16.8.1845.), ali bez imena aranžera, pa postoji mogućnost da je to bio Padovec, no to ćemo moći provjeriti tek kad (se) i ako otkrije(mo) otisak.

Na koncertu (drugoj besedi) Slovenskog društva održanog dana 19. lipnja 1848. u Ljubljani, izvedene su i Padovčeve skladbe iz op. 43 (*Tri pjesme*).⁶³

5. Razdoblje od sljepoće do smrti (1848-1873)

Godine 1847. umro mu je otac, a u naponu stvaralaštva Padovca je zatekla naredna 1848., po mnogočemu za njega zlokobna godina. Potpuno je oslijepio, ali je i dalje skladao uz pomoć svojih učenika koji su mu zapisivali djela po diktatu, uz brojne provjere i ispravke, koje mu je često obavljao prijatelj i orguljaš I. A. Udl. Živio je skromno i povučeno uzdržavajući se poučavanjem gitare, violine, glasovira, pjevanja i teorije, te primajući škrtu novčanu potporu, a u kući mu je pomagala mlađa sestra Josipa udata Krepplin sa svojim suprugom.

U Grazu godine 1851 na svojoj "besedi" slovenski sveučilištarci pjevali su i Padovčeve "ilirske" pjesme, uz djela Lisinskog i Rusana.

Kako je opadao interes za gitaru, Padovec je sve više skladao popijevke koje su imale odaziv kod publike i nakladnika, pa tako iz nadnevaka na rukopisima saznajemo da je godine 1852. nastala popijevka *Die Edensblume*, a 1856. *Veilchen*. Iste te godine prijavio se Padovec na natječaj koji je N. P. Makarov raspisao za najbolju gitarsku skladbu (i gitaru) uz nagradu od 10 dukata, ali ovaj put njegov *Koncertni komad* za gitaru u A-duru nije pobijedio, već je prva nagrada u Bruxellesu dodijeljena J. K. Mertzju, a J. H. Schertzeru za gitaru.⁶⁴ Držimo da je ta skladba iz 1846. godine zapravo onaj *Ruski koncert* (Koncert za Rusa – kako je to na partituri

⁵⁹ N. N., Concerte der Herren Joh. Padovec und J. N. Kock, *Luna, Beiblatt zur Agramer politische Zeitung*, 1845, Vol. 20, Nr. 36, S. 144.

⁶⁰ N. N., Domaće vesti – Iz Krapine, *Novine horvatsko-slavonsko-dalmatinske*, 1846, Tečaj XII, br. 83, str. 350.

⁶¹ N. N., Muzikalna zabava u Zagrebu, *Danica horvatska, slavonska i dalmatinska*, 1846, Tečaj, XII, br. 49, str. 196.

⁶² P. F., Domaće vesti – Iz Siska, *Novine horvatsko-slavonsko-dalmatinske*, 1846, Tečaj XII, br. 98, str. 412.

⁶³ Cvetko, D., op. cit., str. 403.

⁶⁴ Makaroff, N. P., The memoirs of Makaroff, *The Guitar Review*, 1946, Vol. 1, No. 1, p. 10., 1947, Vol. 1, No. 2, p. 32., 1947, Vol. 1, No. 3, p. 56., 1948, Vol 1, No. 5, p. 109.

doslovno zapisao L. Vojska - odnosi se najvjerojatnije na Makarova, koji je Padovec "priredio", a Vojska načisto prepisao za cit. natječaj), čiji se fragmenti čuvaju u GMV pod signaturom 10264, a prisjetimo se da je Padovec nekako u to vrijeme na svojim nastupima (u Krapini) izvodio (*Veliki koncert* za gitaru.

Izlazak iz tiska njemačkih popijevki *Fruhlingsgruss*, op.69 i *Die Perle*, op.70 objavljen je u *Agramer Zeitungu* 1. i 4. rujna 1857. godine, a pjesmu *Einsame* uglazbio je Padovec 1858. godine.

Godine 1861. u hrvatskom kalendaru *Dragoljub* za godinu 1862. objavio je S. Mirković (Đ. Deželić) prvu Padovčevu biografiju. 1865/66 godine Padovec je uglazbio Proljetnu pjesmu od P. Preradovića. A. Stohr zabilježio je u *Pučkom prijatelju* i njegov koncert koji je organizirao u Varaždinu, 11. lipnja 1867. godine u prostorijama pjevačkog društva (izvedene su vokalne Padovčeve skladbe iz ciklusa *Vilini glasi*, a mladi J. Matušin izveo je njegov *Solo za violinu*)⁶⁵ te izlazak skladba *Vilini glasi* 1866. (*Pobratimstvo*, op.71) i 1868. (*Lahku noć*, op.74) prethodno poduprt dopisom HGZ-a Namjesničkom vijeću s preporukom za tiskanje.⁶⁶ Godine 1863. i 1869. u vrijeme dekadanse gitare, po prilici kada i M. Grlović, i naš muzikolog F. Kuhač posjetio je Padovca svirajući s njim duete na gitari, a godine 1870. dodijelio mu je hrvatski Sabor mirovinu od 600 forinti. Godine 1871. L. Vojska kupio je tridesetak njegovih skladba, dok je Padovec glavninu poslao u Beč, gdje im se, nažalost, izgubio daljnji trag. Padovčevu pjesmu *Pobratimstvo*, op. 71 otpjevao je uz glasovirsku pratnju Ljudevit Varjačić u redutnoj dvorani dana 4. ožujka 1872. godine na koncertu u Varaždinu.

Dana 2. travnja 1873. godine održao je Padovec u starom varaždinskom kazalištu (redutnoj dvorani) svoj posljednji koncert na kojem su nastupili njegovi prijatelji i učenici, izvevši svoju *Veliku fantaziju* za deseterostrunu gitaru, te prateći na gitari pjesme *Biser* i *Domovina*, a otpjevana su i njegova troglasna djela, br. 72 i 73.⁶⁷ "Pa kao što sveća, prije neg će utrnuti, još jednom skupi svu snagu i još jednom uzplamti milo, pak onda tek ugasne, tako je i naš nemoćni starina lani dana 2. travnja još jednom skupio sve svoje sile te priredio i dao svoj posljednji koncert u prostorijah staroga Varaždinskoga glumišta(...)", pisao je F. Plohl-Herdvigov u svom nekrologu Ivanu Padovcu.⁶⁸

4. studenog 1873. godine u svom Varaždinu umro je naš stari umjetnik, kome svojedobno "niti strogi Beč svoju važnu pohvalu uzkratio nije; novi dokaz, da za muziku naš narod osobite darove ima".⁶⁹ radeći do posljednjeg trenutka na *Vilini glasima III*.

Padovčevi učenici i prepisivači

Najpoznatiji Padovčevi učenici bili su franjevac o. Fortunat Pintarić, bednjanski župnik Lavoslav Vojska, Franjo Kostenjevec - *regens chori* zagrebačke prvostolnice, Vatroslav Kolander - orguljaš zagrebačke katedrale, te Antun Stohr-profesor, koji su se s dubokim i trajnim poštovanjem sjećali svog učitelja "posljednjeg velikog gitaraša", a spominju se još Josip Matušin, Janko Puchly, Ladislav Kerec, Julia Gasnerova i neki drugi đaci. Tako iz rasporeda koncerta -Veče ilirskih skladatelja- održanog 14.11.1925. u Varaždinu, proizlazi da je J. Puchly, uz pratnju gudačkog kvarteta, izveo na gitari *Andante* (II stavak) iz Padovčevog *Drugog concertina*, dakle

⁶⁵ [Stohr, A.], U Varaždinu 12. lipnja, *Pučki prijatelj*, 1867, god. I, br. 15, str. 64.

⁶⁶ Dopis od 2. veljače 1868, HGZ, Zbirka arhivske građe, Spisi ravnateljstva, 1868/5

⁶⁷ Program koncerta nalazi se u Zbirci A. Stohra, GMV; Filić, K., op. cit., str. 363.

⁶⁸ Plohl-Herdvigov, H., op. cit.

⁶⁹ *Danica ilirska* od 18. siječnja 1840., v. bilješku 48.

koncertantno djelo koje se nedavno pronašlo u Varaždinu,⁷⁰ dok iz pisama Ljudevita Varjačića upućenih Milanu Stahuljaku (ost. Stahuljak u HGZ-u) i Franji Kuhaču (ost. Kuhač, Arhiv HAZU, XVII, 3/7, V 53-55) doznajemo kako je gradski činovnik Aleksa Kokotec (promijenio prezime u Sabolić) Padovčevu *Školu* (posuđenu od L. Kereca) i šesterožičanu gitaru (rad Bernarda Enzenspergera iz Beča), godine 1927. poklonio netom otvorenom varaždinskom muzeju. Njihova je velika zasluga što su prepisivanjem, te skupljanjem i čuvanjem Padovčevih djela, programa koncerata i slično, doprinjeli očuvanju njegove ostavštine.

Ostali prepisivači i/ili skupljači, bili su Karl Schur, Josip Juratović, Franjo Kuhač (najzaslužniji uz Lavosalava Vojsku), Vilim Švelc, (?) Haimann, Stjepan Pogledić, M. Mogolec, Fortunat Pintarić, Franjo Gašparić, Josef Stareg, a kasnije Milan Stahuljk te Franjo Plačko. Ovdje valja napomenuti da, nakon što je 1848. oslijepio, Padovec nema više autografa (rukopisa), već su mu skladbe po diktatu drugi zapisivali.

PADOVČEVA OSTAVŠTINA

Osim škole, gitara, nekoliko pisama i slika, te fotografija iz ateliera H. Weidner i S. C. Lypoldt (MUO, HGZ, HAZU, GMV), Padovec je iza sebe ostavio veliki broj djela koja se mogu podijeliti na vokalne skladbe, instrumentalne (izvorne za jednu i dvije gitare, fantazije i varijacije na operne i druge arije, te narodne teme za solo gitaru, nekoliko komornih sastava, koncertantna uz gudački kvartet ili orkestar, za klavir i za violinu), te solo popijevke uz pratnju gitare ili klavira pisane na hrvatske (spomenuti ilirski pjesnici) i njemačke (Ludwig Bechstein, Gustav Jilly, Franjo Fitzinger, Eduard Breier, Aleksander Patuzzi, Ernst Feuchtersleben, Lj. Aug. Frankl, Theobald Burmeister i neki drugi - nepoznati pjesnici) tekstove i višeglasne kompozicije, kao i priručnike (cit. *Škola*, te *Exercizij*). Uz popijevke, danas su svakako najzanimljivije njegove skladbe za gitaru solo u kojima osim vlastitih motiva razrađuje i teme iz djela V. Bellinija (najčešće), G. Donizettija, D. F. E. Aubera, F. Flottowa, G. Mayerbeera, J. Straussa starijeg, F. Schuberta i drugih. Oblikom pretežu plesovi (landleri, marševi, polke, mazurke, poloneze, valceri, monferini, štajerski, njemački i češki plesovi) te fantazije, obradbe i varijacije na razne operne i druge arije s uvodom, temom i varijacijama. Točan broj djela nije moguće precizno odrediti jer su mu skladbe u rukopisima, otiscima ili prijepisima razasute po brojnim muzejima, arhivima, knjižnicama i privatnim zbirkama, a dobar dio ih je zaboravljen, raznijet, izgubljen ili poklonjen, odnosno prodan još za života autora koji se nemarno odnosio prema svojim kompozicijama, dok mu neki nakladnici nikada nisu niti poslali dužne primjerke. Osim toga, skladbe nije označavao redom kako su nastajale, već kad su tiskane.

Osobite zasluge za očuvanje Padovčeve ostavštine pripadaju Franji Kuhaču koji je spasio veći dio Padovčevih skladba, te župniku Lavoslavu Vojski, zatim, dr. Ernestu Krajanskom, profesoru dr. Milanu Stahuljku i profesoru Krešimiru Filiću, te Viktoru Himelrajhu - likovnom pedagogu iz Osijeka koji se dugi niz godina bavi poviješću gitare i gitarista,⁷¹ a osobito Padovca, te je 1974. godine u vlastitoj nakladi tiskao Padovčeve kompozicije za gitaru s biografskim uvodom i analizom Padovčevih djela. Album Padovčevih kompozicija za gitaru izdali su i Stanko Prek i Mirko Orlić (1974/75 ?), a pojedine skladbe nalaze se danas i u udžbenicima, odnosno školama za gitaru.

---

⁷⁰ Za ovo otkriće te niz drugih podataka dugujemo zahvalnost gosp. prof. D. Petrinjaku.

⁷¹ Himelrajh, V., *Povijest gitare i slavni gitaristi*, vlastita naklada, Osijek, 1973, str. 38.

To je ipak premalo, jer se većina Padovčevih skladba nalazi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Hrvatskom glazbenom zavodu i arhivu *Vijenac* u Zagrebu, zatim u Gradskom muzeju Varaždin, u bečkim arhivima (*Gesellschaft der Musikfreunde*, *Konvent d. Minoriten*), privatnim zbirkama i drugdje, tako da bi se ukupni opus mogao kretati oko 200. M. Stahuljak u svom cit. djelu navodi da ima blizu 200 kompozicija samo za gitaru, a dr. B. Širola nadodaje da je napisao puno transkripcija za svoj omiljeni instrument. F. Kuhač uz svoj popis Padovčevih skladba ističe da nije niti izdaleka potpun, a upotpunio ga je dijelom K. Filić skladbama koje je sam otkrio, odnosno na koje su ukazali i/ili ih nabavili B. Birt⁷² i M. Stahuljak.

Međutim, niti Filić ne navodi dva koncertantna djela koja je E. Krajanski nabavio iz Austrije (*Second concertino* i *Introduction und Variationen uber in Thema aus der Oper "Die Kreuzritter"*),⁷³ kao niti neka druga otkrivena nepoznata, zagubljena, nenavodena odnosno neobjavljena djela Ivana Padovca koja se nalaze u nekim našim te stranim arhivima i/ili privatnim zbirkama.

Doprinos Padovčevom tematskom katalogu djela

Ovaj doprinos nužno polazi i nastavlja se na prve objavljene popise (Deželić, Kuhač) kasnije dopunjavane (Birt, Stahuljak, Krajanski) do danas (Filić), uz naknadnu provjeru svih podataka na domaćim (NSK, HGZ, arhiv *Vijenac*, DAH, HAZU, MA i dr. u Zagrebu, te GMV i dr. u Varaždinu) i stranim (knjižnice, arhivi odnosno muzeji u brojnim europskim, kao i nekim američkim te azijskim gradovima) izvorima odnosno u literaturi, uključujući neke privatne zbirke, bilo izravno i/ili posredno (korespondentno putem upitnika), predstavljajući izvod iz nekih naših dosad priopćenih ili (ne)objavljenih radova o Ivanu Padovcu,⁷⁴ u smislu a) ukazivanja na neke probleme i/ili zablude oko podjele, identifikacije (dvostruke oznake istih ili različitih opusa po raznim kriterijima), datacije, numeracije, te krive atribucije pojedinih kompozicija, o čemu je već dijelom bilo riječi, zatim b) iznošenja novootkrivenih (nepoznatih), pronađenih (zagubljenih), te u cit. popisima dosad nenavodjenih (a izvođenih i/ili oglašanih, spominjanih, pa čak i objavljenih), te pogrešno atribuiranih djela i na kraju, c) popisa nekih nepoznatih ili makar nenavodjenih vrela u kojima se čuvaju Padovčeva djela.

a) Analizom kataloga, novinskih oglasa, te redoslijeda brojeva ploča otisaka (Pl. Nr.), kao i (su)vlasničkih odnosa te statusnih promjena Padovčevih nakladnika, zaključili smo o vremenu i/ili mjestu nastanka, (pra)izvođenja i/ili tiskanja pojedinih skladba. O dataciji i ponovljenim edicijama bilo je već dosta riječi, a numeraciju i/ili identifikaciju valjalo bi kritički revidirati, jer puno je djela bez broja opusa, neka su s pogrešnim i/ili upitnim oznakama odnosno uopće postojanjem (n.pr. op.11, 15), ponekad *dvije različite* skladbe nose istu oznaku po kriteriju broja (op. 4, 5, 6, te 71 – 75) i/ili naziva odnosno naslova (*Varijacije na Schubertov Trauerwalzer*, plesovi, *In*

⁷² Birt, B., Skladbe I. Padovca i V. Mullera, sačuvane u arhivu glazbenog društva "Vijenac" u zagrebačkom sjemeništu, *Sv. Cecilija*, 1933, God. XXVII, sv. 1, str. 16.

⁷³ Krajanski, E., op. cit., donosi incipite pojedinih stavaka.

⁷⁴ Bažant, J., Hrvatski gitarist, skladatelj i pedagog – Ivan Padovec (17. VII. 1800. – 4. XI. 1873), *Hrvatski sjever*, 1997, Tečaj II., br. 1-2, str.127.; Ivan Padovec (1800. – 1873.), U susret dvjestogodišnjici rođenja "prvoga hrvatskog kitarista", *Encyclopaedia moderna*, 1998, God. XVIII, br. 48, str. 137.; Ivan Padovec (1800-1873) – prinosi za monografiju, referat na 1. godišnjem sastanku HMD-a, Zagreb, 10-11. prosinca 1999.; Hrvatska gitaristika u XIX-om stoljeću, referat na 2. Godišnjem sastanku HMD-a u Zagrebu, 15.-16. VI 2001.; Treći skup hrvatskih gitarista u Karlovcu, 24. studenog 2001., *Cantus*, 2002, br.113, str. 18.; Gitarski opus o. Fortunata (Josipa) Pintarića (1798-1867), priopćenje na 3. Godišnjem susretu HMD-a, Zagreb, 10.-11. svibnja 2002.; Ivan Padovec i hrvatska gitaristika u doba uspona Hrvatskog narodnog preporoda; Popis skladba Ivana Padovca uz bibliografiju; Album I, Otkrića – Skladbe za gitaru Ivana Padovca - sve u pripremi za tisak.

die Ferne, op. 76, (M) *Ein Traum*, ali na isti tekst) opusa ili, suprotno, *jedna te ista* skladba navodi se dvostruko (op. 57 – po naslovu u prijevodu, op. 1 i 11, prijepis op. 7 u *Vijencu* i otisak op. 9 – po broju, *Romanze aus der Oper "Pilgerhaus"* – po podjeli radova), poneke su pogrešno svrstane (*Bliedi mjesec tebi tužim*), dok se ne navode neke poznate i/ili postojeće skladbe, sve to iz raznih razloga odnosno uzroka, od kojih neke nastavno navodimo.

Iz redoslijeda Pl. Nr. 1241 te oglasa u WZ, proizlazi da je op. 1 izdao Cappel und Diabelli prije 1824. godine (Kuhač navodi 1829.) i to bez broja, a Diabelli je, osamostalivši se iste godine, kasnije pretisnuo i numerirao to izdanje (primjerak postoji u SMS, Gi Boije 424), tako da je op. 1 identičan op. "11" (netko je nadopisao pogrešan broj na otisku u NSK, K-3), dok op.11 zapravo ne postoji odnosno, ako postoji, ne znamo što krije !? Slično je i sa op. 15 (?), jer na Pintarićevom prijepisu (AV, M-337 odnosno 1625 - nova signatura) nema nikakvih oznaka, osim naslova *Variationen uber ein beliebtes Tiroler Lied*. Filić je zbirku *Unterhaltungen* op. 6 (čiji smo otisak pronašli u nekoliko arhiva i privatnih zbirki) zabunom poistovjetio sa *Leichte Musikstucke fur die Guitare fur die ersten Anfanger* (autograf u NSK, K-13), kao i S. Prek – M. Orlić u svom cit. izdanju Padovčevih kompozicija, uz našu opasku da je komad *Andante* gitarska pratnja za popijevku *Pobratimstvo*, op. 71, a ne samostalna skladba,⁷⁵ makar i kao takav sasvim lijepo zvuči.

b) *Otkrića* namjerno započinjemo pogrešnim Kuhačevim i/ili Filićevim atribucijama Padovcu nekoliko gitarskih djela drugih autora koja su zatečena u njegovoj ostavštini ili sačuvana u prijepisima odnosno nepotpunim otiscima, vjerojatno uslijed nedovoljnog poznavanja gitarske literature, ali nam zato te skladbe donekle pružaju uvid u njegov mogući repertoar i/ili uzor(e). Tako su *Trois Nocturnes* (čije smo prijepise L. Vojske pronašli u ostavštini Stahuljak u HGZ-u, a 1. u a-molu je 1973. snimljen u izvedbi I. Kalcine te objavljen na trećoj u nizu ploča *Antologija hrvatske glazbe*) Mertzov op. 4. izdan u Beču 1840. (T. Haslinger, No. 8087, primjerak se čuva u KBK, mu 6703.1588), dok su iz Giulianijevog op.148 *Giulianate* izdanog u Beču (Artaria e Comp. No.2970) dvije skladbe krivo pripisane Padovcu: No. I. *La Risoluzione* (pogrešno pripisivana i A. Diabelliju), te No. III. *L'Amoroso* (*Grande Polonaise III* iz GMV, br.10262, koju su u cit. Albumu I objavili S. Prek – M. Orlić, i *Polacca-Poloneza*). Dalje smo ustanovili da su *Variacije varhu Česke pjesme "To jsau kone"* od Šustera (čiji smo prijepis pronašli u GMV, br.10265, a koje je u svom cit. Albumu objavio V. Himelrajh) zapravo *Introduction und Variationen fur die Gitarre allein uber das bohmische Volkslied / : To gsau kone...: / op. 8* V. Schustera objavljen 1825. (prema oglasu iz WZ od 20. rujna te godine) u Beču (A. Diabelli und Comp., No.2053, otisak se nalazi u GMW, X 3899/C), a *Ballet* u E-duru (zagubljen u GMV, ali smo prijepis L. Vojske pronašli u HGZ, Ostavština Stahuljak) je komad *Allegretto* F. Carullija (objavio V. Andree 1976. u cit. Zbirci pod red. br. 115 na str. 54), dok je *Maestoso* iz *Poutporija* (HGZ, 100/2) u stvari *Andante sostenuto* iz *Grand Ouverture*, op. 61 M. Giulianija. Za *Variacije na neku mađarsku melodiju* (nepotpuni otisak u GMV, br. 10265) iz nakladničkog broja J.Cz.843 utvrdili smo da je riječ o bečkom nakladniku J. Czernyju, (djelovao od 1828.-1831.), dok F. Brodszky u svom cit. djelu na str. 45 navodi da je ta skladba op. 5 autora J. Ch. Loma: *Variations brillantes sur un Theme hongrois*, objavljena 1828., a isto proizlazi iz oglasa u WZ od 4. rujna 1828., po kojem to zaključuje i Z. Blažeković.⁷⁶

Na sličan smo način iz nakladničke oznake T. W. No.2990 (nepotpuno sačuvan otisak skladbe **7. Monferine** za dvije gitare, otkriven u AV pod signat.1643,

⁷⁵ Zahvaljujemo na ovom otkriću kao i nizu drugih korisnih podataka gosp. V. Himelrajhu.

⁷⁶ Blažeković, Z., Razmišljanja uz rad na katalogu skladbi Ivana Padovca, referat na cit. skupu

koju smo atribuirali Padovcu ?), pronašli da je posrijedi opet bečki izdavač, ovaj put T. Weigl. I tako smo stigli do nepoznatih Padovčevih djela.

Dalje smo na istom izvoru otkrili skladbu *Variationen fur die Guittare* komponirt von Joh. Padowetz, u A-duru (Uvod i tema sa četiri varijacije, AV, M-357 odnosno 1645), te dosad nepoznati **Pintarićev prijepis op. 4** (AV, M-347 ili 1654). C. F. Whistling u svom cit. *Priručniku...* iz 1848. navodi i dva nova Padovčeva opusa u nakladi Fr. Ph. Dunsta u Frankfurtu a/m i to: **3 Themes, tires des Operas : i Montecchi e Capuleti, Norma et Robert le Diable, varies**. Op. 40., te **Bouquet. Sehr leichte und angenehme Stucke fur die ersten Anfanger der Guitarre**, Op. 46, No. 1 (Pl. Nr. 483), 2 i 3 (zbirka op. 46, No. 1 čuva se u SUFa/M, Mus. Pr. Q 55/945, a sastoji se od devet kraćih komada – *Moderato, Moderato, Andante, Allegretto, Marsch, Andantino, Andante sostenuto, Polonaise i Allegro*), a potom i dva u izdanju M. Berra u Pragu : **Fantasie uber beliebte Motive aus der Oper : Puritani von Bellini fur die Guitarre**, Op. 51, Pl. Nr. 1091 (NKP, 59 A 4370 ; SMS, Gi Boije 438), te **Rondoletto**, Op. 53, Pl. Nr. 966 (NKP, 59 B 4023 / 106-Lyra ; SMS, Gi Boije 440), različit od prijepisa *Rondoleta* koji smo pronašli u GMV pod signat. 10260. Slijedi **I Grand Polinajs** u A-duru za gitaru (prijepis L. Vojske u HGZ, ostavština Stahuljak), samostalna skladba, iako ima stanovitih sličnosti sa *Polonezom* u A-duru za gitaru (NSK, K-12) i *Allegretto Moderatom* iz *Fantazije na štajerske narodne plesove* (NSK, K-11), te **Štajerski ples No. 3** u A-duru za gitaru iz GMV (V. Himelrajh prvi je uočio bitnu razliku između *Štajerskog plesa No. 2* u GMV i onog u NSK iz opusa *Četiri komada*, K-17, dok je *No. 1* istovjetan, tako da varaždinski donosimo kao *No. 3*). Ovdje još valja spomenuti kao mogući Padovčev rad (koji mu je B. Birt već pripisao) i otkriveni prijepis njemačke pjesme **Madchen hort auf den Liebe Gesang** u A-duru, uz gitarsku pratnju u nastavku nepotpunog prijepisa (nedostaje 4. Varijacija) njegovog op. 8 (AV, M-436 ili 1655).

Pronašli smo slijedeće zagubljene Padovčeve skladbe : op. 1 (SMS, Gi Boije 424), op. 6 (SMS, Gi Boije 426; ONB-Albertina, MS 105.395-4, a u Hrvatskoj otisak čuvaju Darko Petrinjak u Zagrebu te Viktor Himelrajh u Osijeku), op. 16 (SMS, Gi Boije 430, Richault – Paris, No. 5765.R.; ONB, MS 105.426-4, Ant. Diabelli et Comp. No. 4726), op. 17 (SMS, Gi Boije 431), *Lieblings-Walzer von Johann Strauss Vater No. 3, 6 i 9* (KMW, 192, 193 i 194; *No. 6 op. 51 Hofball-Tanze*, HGZ 100; AV, M-411), *Mazurka-Polka I i II* u A-duru za gitaru (GMV, 10262; HGZ, ost. Stahuljak), *Haimonskinder-Quadrille von J. Strauss Vater*, op. 169 (NSK-Trezor, R 7466, prijepis V. Švelca; imamo prijepis F. Plačka iz GMV), *Polka* u A-duru (imamo redigirani prijepis V. Himelrajha iz prijepisa L. Vojske u GMV, koji je kasnije zagubljen), popijevku *Blijedi mjesec tebi tužim*, uz gitarsku pratnju (Trezor NSK, R 7466; HGZ, T 68 – pod naslovom *Tužba*, uz glasovirsku pratnju), popijevke *Die Edensblume, In die Ferne* (na kojoj je oznaka “opus 88. il 76.” ?), obrade *Romanze aus der Oper : “Pilgerhaus”, Lied aus dem “Zauberschleier”* i *“Martha”* (HGZ, ost. Stahuljak; a *Martha* još u GMV, 10259 i tzv. Samoborskom albumu, ali u D-duru), *Guitar-Schule...* (NKP, 59 B 7939; NBO, Mus. 961:8; HGZ, 162), a nedavno se u GMV, kako smo naprijed već naveli, srećom pronašao Padovčev *Drugi concertino* za gitaru i gudački kvartet (kompletna dionica terz-gitare, te nažalost, samo II stavak za gudače).

Nenavodene skladbe bile su : *Dva valcera* u A-duru (objavili V. Himelrajh, A. Orlić, te F. Spiller, a danas zagubljeni u GMV), *Angencheme Ton=Stucke zur Ubung im Guitar=Spiele, No. 1,2,3,4 i 5* (iz *Škole*, str.23/24), *Allegretto sa varijacijama* u A-duru za gitaru (ibidem, prijepis pronađen u GMV, 10260, objavili V. Himelrajh i F. Spiller), *Variationen uber Schuberts beliebten Trauerwalzer* u D-duru za deseterostrunu gitaru (ibidem, skladba različita od op.4), *Veliki Divertissement*, concertant za dve gitare (Program Akademie dane 6. svibnja 1838. u Varaždinu, Trezor NSK, R-VIII, K-2), *Varijacije na narodnu pjesmu “Nek se hrusti...”* (Danica od 18.

siječnja 1840., str. 12), *Fantazija(?)* na “*Nosim zdravu mišicu*” (različito od varijacija na istu temu ?) i *Veliki koncert* za gitaru (Novine horvatsko-slavonsko-dalmatinske od 17. listopada 1846.,str. 350) *Solo za violinu (Pučki prijatelj* od 13. lipnja 1867.,str. 64), “*Velika fantazija*” sastavljena od hrvatskih pjesama i talijanskih opernih motiva (? kompilacija) za deseterostrunu gitaru (Program koncerta od 2. travnja 1873.,GMV, Zbirka A. Stohra), “*Domovina*”, pjesma za glas uz pratnju čela i gitare (ibidem), te neke koncertantne skladbe o postojanju kojih smo doznali pregledavajući u tisku oglase i kritike Padovčevih koncerata, akademija, te drugih nastupa, kao i fragmenate nekih njegovih partitura (na kraju otiska op. 18 u NSK, HGZ), a to su : *Varijacije za gitaru i orkestar* (izveo u Zagrebu, 12. siječnja 1829, *Luna*), *Gitarski koncert uz instrumentalni kvartet* (izveo u Zagrebu, 11.travnja 1841, *Croatia*), *Introdukcija i varijacije na temu (Introdukcija-zbor) iz opere “Norma” V. Bellinija za gitaru i instrumentalni kvartet* (ibidem, možda *ad hoc* instrumentaliziran op. 41 ?)...

Problematici su naslovi nekih od upravo izloženih dosad nenavodjenih skladba glede identifikacije, jer je upitno s kojom su točnošću utvrđeni njihovi nazivi u tiskanim programima (ako ih je uvijek bilo ?) pojedinih nastupa Ivana Padovca, te kako su se pri tom snalazili novinski izvjestitelji, tako da se zalažemo za kritički pristup, uz daljnja istraživanja i nadopune kako bi se postojeće praznine (op. 11, 15, 27-39, 42, 44-45, 47-48, 54-56, 63-68, 77-87, 89 pa nadalje) popunile odnosno prenumerirao poznati Padovčev opus. Još je dosta poznatih zagubljenih (nadamo se, ne i trajno izgubljenih) skladba (otisci op.8, 40, 46 No. 2 i 3, 73, komorne skladbe, *Drie Lieder, Lieblings-Walzer No. 1, 2, 4, 5, 7 i 8*, te rukopisi ili prijepisi koncertantnih djela, njemačkih popijevaka koje navodi Deželić, te nekih od gore dosad nenavodjenih), a u međuvremenu su, nažalost, nestale neke Padovčeve skladbe pa čak i *Škola* iz pojedinih izvora (GMV, AV).

c) Popis nekih vrela Padovčevih djela od stotinjak nama poznatih započinjemo skandinavskim bibliotekama, kao najugodnijim iznenađenjem .

Statens musikbibliotek – Stockholm (SMS), ranije Musikaliska akademien's bibliotek, raspolaže sa 23 različita Padovčeva opusa od ukupno tridesetak, uz prijepise i/ili duplikate (op. 1, 4, 6, 9, 13-14, 16-17, 20-26, 51-53, 57-61); Det Kongelige bibliotek – Kobenhavn (KBK) ima 10 različitih djela od ukupno 16 (op. 2-4, 9-10, 13, 18, 25, 61-62); Nasjonalbiblioteket – Oslo (NBO) posjeduje *Guitar-Schule*; Narodni knihovna – Praha (NKP) čuva op. 51-53, 62, te *Školu*; Osterreichische Nationalbibliothek – Wien (ONB): op. 4, 6, 16; Konvent d'Minoriten – Wien (KMW): *Lieblings-Walzer No. 3, 6, 9*; Stadt- & Landesbibliothek - Wien (SLW): Op. 4, 59-60; Staatsbibliothek zu Berlin (SB): op.6, 24; Stadt- und Universitätsbibliothek - Frankfurt am Main (SUFa/m): op. 5, 46 no.1; Bayerische Staatsbibliothek – Munchen (BSB): op. 18, 25; British Library – London (BL): *Moja lađa*; Országos Szechenyi Könyvtár – Budapest (OSB): op. 12; Narodna in univerzitetna knjižnica – Ljubljana (NUK): op. 43, 57; Kunitachi Music University – Tokyo (KMT): zbirka Takei Morishige; Library of Congress – Washington (LCW): op.62...

PADOVEC DANAS

Pokušavajući odgovoriti na pitanje što je s Padovcem danas kod nas i u svijetu, prelistali smo nakladničke kataloge, pregledali programe koncerata, te pretražili podatke na internetu i periodiku, nakon čega se usuđujemo reći - ipak se (po)kreće(mo). Podatci o Padovcu nalaze se na internetu, njegova pojedina djela izdaju svjetske kuće poput specijaliziranih nakladnika Tecla i Orphee (v. u prilogu), uvrštena su u katalog Chanterelle, o Padovcu se piše u uglednim gitarskim časopisima, a zastupljen je i u recentnim knjigama o gitari i/ili gitaristima... Kod nas ohrabruje činjenica da su njegove

skladbe sve češće uvrštene u škole i udžbenike za gitaru te koncertne programe naših i stranih gitarista i drugih umjetnika, pojedine skladbe snimljene su na pločama, CD-ima, kao i nekoliko TV emisija odnosno filmova o Padovcu, a pojedine snimke emitirane su u radijskim programima.

Godine 1997 uoči 27. Varaždinskih baroknih večeri predstavljen je Ivan Padovec na CD-u – *Vijenac pjesama* - i to odabranim gitarskim odnosno vokalnim skladbama, uz pratnju gitare (o čemu je pisala dr. Zdenka Weber), dok je u Zagrebu izdana zbirka nota - *Glazba hrvatskih gitarista*- u koju je uvršten Padovec (v. u prilogu), a njemački gitarist Andreas Schumann priredio je njegov op. 25 koji je izdao nakladnik Vogt & Fritz (VF 416). Na svom koncertu održanom 5. ožujka 1998. godine u Zagrebu (HGZ), proslavljeni naš gitarist prof. Darko Petrinjak priredio nam je prvu suvremenu izvedbu Padovčevog opusa br. 13. (*Introdukcija i varijacije na Cavatinu iz opere "I Capuletti e Montecchi"* V. Bellinija), a 15. svibnja 1998. u Varaždinu svečano je otvorena obnovljena Padovčeva ulica i kuća u kojoj je postavljena izložba o Padovcu. U Padovi je te iste godine talijanski gitarist našeg podrijetla Alessandro Boris Amisich objavio CD - *Soiree Belliniana* - na kojem izvodi Padovčevih pet fantazija na operne motive V. Bellinija. Koncem slijedeće 1999. godine u Padovčevom rodnom gradu Varaždinu održan je Prvi skup hrvatskih gitarista u organizaciji HUGIP-a, uz promociju prvog broja časopisa *Gitara*, a o Padovcu je bilo govora i na I. godišnjem sastanku hrvatskih muzikologa (HMD). Početkom jubilarne 2000. godine, opet u Varaždinu, pod vodstvom prof. Istvana Romera, održan je Treći međunarodni seminar za klasičnu gitaru *Ivan Padovec*, najpoznatiji hrvatski graditelj žičanih glazbala Vladimir Proskurnjak izradio je repliku Padovčeve deseterostrune gitare, a zabilježena su i dva nova autorska notna izdanja Padovčevih djela, prvo - *Izbor kompozicija za gitaru* - priredio Felix Spiller i drugo – *Popijevke uz pratnju gitare* – uredio Darko Petrinjak, uz poplavu prigodnih napisa u svekolikom tisku... Sve to povodom najava proslave 200. obljetnice rođenja Ivana Padovca i odjeka na Međunarodni muzikološki skup održan u Zagrebu i Varaždinu 28.-30. IX 2000., uz tri prigodna koncerta i dvije tematske izložbe (v. članak H. Breko u časopisu *Cantus*, listopad 2000., br.106, str.17-19). 11. XI 2000., naravno u Varaždinu, održan je Drugi skup hrvatskih gitarista, te je predstavljen časopis *Gitara* br. 2, posvećen Padovcu. Od 16.-18. studenog 2001. u Lovranu i Opatiji organizirano je 1. Međunarodno gitarističko natjecanje "*IVAN PADOVEC*" sa nizom koncerata pobjednika u Hrvatskoj (Varaždin, Pula, Delnice, Labin i Buzet od 19.-23. 11. 2001.). U izdanju nakladničke kuće Berben iz Ancone-Italija, ove 2002. godine gitarist Alessandro Boris Amisich objavio je faksimil Pet Padovčevih fantazija na Bellinijeve operne teme sa kraćim uvodom i životopisom, dok M. Orlić trenutno u nastavcima objavljuje svoje članke o Ivanu Padovcu u uglednim gitarskim časopisima u Njemačkoj (*Gitarre und Laute*) i Italiji (*Guitarart*).

Znači, ipak se kreće, ali, s obzirom da, osim lutnjista Franje Bosanca pa sve do Padovca, nemamo zasad istaknutijeg, poznatijeg ili priznatijeg umjetnika i skladatelja za gitaru, a ponašali smo se dosad kao da smo ih imali barem nekoliko, valjalo bi nastaviti ispravljati očitu nepravdu prema njemu. A prisjetiti se Padovca, oživjeti njegovu osobu i skladbe, najjednostavnije je postići tiskanjem i izvođenjem njegovih djela, uz nadopunu novootkrivenim podacima, jer samo tako možemo mu se odužiti i zahvaliti za njegov trud i doprinos glazbi kojoj je posvetio čitav svoj život.

Veselimo se stoga što se ostvaruju naše želje i da je konačno Ivan Padovec, o svojoj obljetnici - dvjestogodišnjici rođenja, zavrjedio zbornik radova sa međunarodnog znanstvenog skupa "*Ivan Padovec i njegovo doba*" čiji se izlazak očekuje do konca ove godine, uz tiskana sabrana djela, zvučne zapise i zapažene prve suvremene javne (pra)izvedbe, promocije, te izložbe - medijski popraćene. Preostaje još monografija, revidirani popis djela, te suvremena recepcija, kritika itd...

Nadajmo se dakle da je ovime tek otpočela renesansa tog našeg velikog *malog majstora* srednjeeuropskog kulturnog kruga.

PRILOZI

Kratice:

AV	Arhiv glazbenog društva "Vijenac" Zagreb
GMV	Gradski muzej Varaždin
GMW	Gesellschaft der Musikfreunde Wien
HAZU	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
HDA	Hrvatski državni arhiv
HGZ	Hrvatski glazbeni zavod
HMD	Hrvatsko muzikološko društvo
HUGIP	Hrvatska udruga gitarskih pedagoga
KBK	Det Kongelige bibliotek Kobenhavn
KMW	Konvent d' Minoriten Wien
MAZ	Muzička akademija Zagreb
MUO	Muzej za umjetnost i obrt Zagreb
NBO	Nasjonalbiblioteket Oslo
NKP	Narodni knihovna Praha
NSK	Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb
ONB	Osterreichische Nationalbibliothek Wien
Pl. Nr.	Platten Numer
SMS	Statens musikbibliotek Stockholm
SUF a/M	Stadt- und Universitätsbibliothek Frankfurt am Main
WZ	Wiener Zeitung

Suvremena notna izdanja Padovčevih djela:

1. Šurbek, I., *Škola za gitaru*, vlastita naklada, Sarajevo, 1964.
2. Brodszky, F., *Magyar zene gitarra*, Zenemukiado vallalat, Budapest, 1964.
3. Andree, V., *Gitara u 100 lekcija*, Radnički univerzitet "Đuro Đaković", Sarajevo, 1971.
4. Andree, V., *Muzička zbirka* (za I-IV raz. OGŠ), "Svjetlost", Sarajevo, 1972.
5. Andree, V., *Zbirka kompozicija za gitaru* (prvo izd.), "Svjetlost", Sarajevo, 1974.
6. Himelrajh, V., *Ivan Padovec (1800.-1873.)*, *Kompozicije za gitaru*, vlastita naklada, Osijek, 1974.
7. Prek, S., Orlič, M., *Ivan Padovec, Compositions originales, Album I*, vlastita naklada, Ljubljana, [1974/75]
8. Đuga, E., *Škola za gitaru 2*, Školska knjiga, Zagreb, 1979.
9. Andree, V., *Odabrane kompozicije za gitaru*, "Svjetlost", Sarajevo, 1979.
10. Powrozniak, J., *Utwory Dawnych Mistrzow, wyd. 3, G – VI*, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Krakow, [1980]
11. Mikac, S., *Pjesme iz Varaždina i okolice*, vlastita naklada, Varaždin, 1981
12. Ophee, M., *Johann Padowetz, Concert Variations on the Carnival of Venice, Op. 62*, Editions Orphee, Columbus, 1984.
13. Pettan, H., *Popijevke hrvatskih skladatelja*, Društvo skladatelja Hrvatske, Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske, Zagreb, 1985.
14. Đuga, E., *Izbor skladba za gitaru* (drugo izd. za I-III i treće izd. za IV-VI raz. OGŠ), Školska knjiga, Zagreb, 1987.
15. Jeffery, B., *Ivan Padovec, Grande Polonaise, op. 18*, Tecla, London, 1994.
16. Danner, *Guitarist's Album – Theme & Variations by Ivan Padovec, Soundboard*, 1994, Vol. XXI, No.3
17. Dojčinović, U., *Ivan Padovec (1800-1873)*, Unterhaltungen, op.6, *Classical Guitar*, 1995, Vol. 13, No. 8
18. Orlič, A., *Glazba hrvatskih gitarista*, Music Play, Zagreb, 1997
19. Schumann, A., *Johann Padowetz, Variations pour la guitare, op. 25*, Vogt & Fritz, Schweinfurt, 1997.
20. Šegula, T., *Mladi kitarist III : skladbe 1. del*, Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1999.
21. Spiller, S., *Škola za klasičnu gitaru – IV i V st.*, vlastita naklada, Zagreb, 1999 i 2000.
22. Spiller, S., *Ivan Padovec, Izbor kompozicija za gitaru*, vlastita naklada, Zagreb, 2000 .
23. Petrinjak, D., *Ivan Padovec, Popijevke uz pratnju gitare*, Hrvatsko muzikološko društvo, 2000.
24. Petrinjak, D., *Ivan Padovec, Rondolet, Gitara, br. 2*, 2000.

Naslovnice – izbor iz suvremenih notnih izdanja:

